

TOURISM4ALL

RAZVOJ MREŽE PREKOGRANIČNE
SURADNJE U SVRHU PROMOCIJE
PRISTUPAČNIH TURISTIČKIH DESTINACIJA

O PROJEKTU

Projekt TOURISM4ALL je dio programa Interreg Italy - Croatia CBC 2014-2020, financijskog instrumenta koji podržava suradnju između dvije europske države članice koje povezuje Jadransko more. Program omogućuje regionalnim i lokalnim dionicima razmjenu znanja i iskustava, razvoj i primjenu pilot proizvoda i usluga, potporu investicijama kroz stvaranje novih poslovnih modela te testiranje izvedivosti novih politika, čiji je konačni cilj poboljšanje kvalitete života i uvjeta za više od 12,4 milijuna građana koji žive na ovom području.

DATUM POČETKA PROJEKTA: 1.11.2018

DATUM ZAVRŠETKA PROJEKTA: 31.12.2021

UKUPNI IZNOS PRORAČUNA:

2.596.808,50 €

IZNOS ERDF-a:

2.207.287,22 €

NACIONALNO SUFINANCIRANJE:

389.521,28 €

Projekt obuhvaća 14 partnera - 7 talijanskih i 7 hrvatskih - koji predstavljaju regionalne i lokalne vlasti, tijela i agencije uključene u turizam i brigu o osobama s invaliditetom.

Glavni je cilj promocija turističkih destinacija kroz inovativne i moderne metode koje promoviraju razvoj pristupačnog turizma kako bi se osiguralo da turističke destinacije može koristiti najšira moguća javnost.

GLAVNI PARTNER

Regija
Molise

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Aktivnosti provedene tijekom projekta Tourism4All koji je pokrenula regija Molise i rezultati koji su postignuti u općinama od interesa tiču se intervencija i male infrastrukture na području plaže Marina di Petacciato, Marina di Montenero di Bisaccia te na području gradića Campomarino.

Što se tiče općine Petacciato, vanjski podovi Centra za obrazovanje o okolišu (CEE) u potpunosti su preuređeni i izrađeni od drveta. Štoviše, ista je intervencija izvršena na oštećenim dijelovima šetnice od Centra za obrazovanje o okolišu do centra za promatranje divljih životinja. Za popločavanje se upotrijebio kompozitni materijal umjesto drva da bi se omogućila bolja izvedba i povećala trajnost.

Planirano je i postavljanje dijelova pristupačnog namještaja koji se sastoji od vizualno-taktilne karte s podesivim nosačima koja prikazuje predmetno područje. Karta je veličine 70 x 100 cm i postavljena je na teleskopski nosač podesive visine koji se može prilagoditi antropometriji osobe u invalidskim kolicima ili djeci te iznimno visokim ljudima.

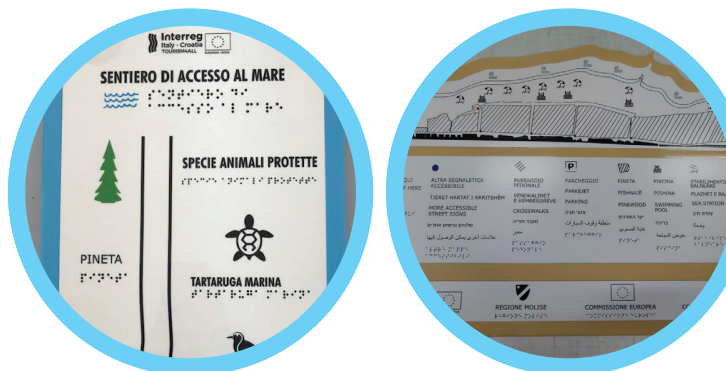
Što se tiče intervencija i male infrastrukture na području plaže Marina di Montenero di Bisaccia, rubni pločnik izgrađen je izvan drvenog monobloka koji je općina Montenero već izgradila, a namijenjen je za toalete. Ispred je izgrađena rampa s prikladnim nagibom za prilagodbu drvenog monobloka koji je dotrajao i nije bio prikladan za osobe s invaliditetom.

Također, u marini u gradiću Montenero di Bisaccia postavljen je pristupačan namještaj koji se sastoji od vizualno-taktilne karte s podesivim nosačima koja prikazuje predmetno područje.

Što se tiče gradića Petacciato, koji se također nalazi u općini Montenero, karta veličine 70 x 100 cm postavljena je na teleskopski nosač koji se može prilagoditi antropometriji osobe u invalidskim kolicima ili djeci te iznimno visokim ljudima.

Što se tiče intervencija i male infrastrukture na području gradića Campomarino, postavljena je vizualno-taktilna karta veličine 100 x 70 cm, a slična je karti koja je postavljena u marini u Monteneru te su sva njezina obilježja naznačena na njoj.

Integrirani paket logističkih, promotivnih i informacijskih usluga ponuđen je turističkim skupinama kojima trenutačni uvjeti ograničavaju pristupačnost i upotrebljivost turističkih i prirodnih sadržaja, a koje predstavljaju ciljnu skupinu za grad Termoli, marinu u gradiću Petacciato te područje oko plaže Campomarino Lido i Marina di Montenero di Bisaccia.

Točnije, osmišljena je i proizvedena Zelena karta kojom se u potpunosti upravlja na mreži, a koja turistima omogućuje da iskoriste niz vrhunskih mogućnosti na brojnim lokacijama (trgovine, restorani, hoteli, znamenitosti itd.) koje će dobavljač odabrati na temelju kriterija kvalitete, učestalosti posjećenosti, tipičnosti, održivosti okoliša i pristupačnosti. Virtualni obilazak crkve Santa Maria a Mare u općini Campomarino, koja trenutačno nije pristupačna turistima s posebnim potrebama, osmišljen je s pomoću panoramskih slika / 3D fotografija i dostupan je na sljedećoj poveznici: <http://ares.cb.it/virtualtour/index.htm>

Naposljetku, izrađen je katalog prekograničnih i pristupačnih turističkih odredišta koji uključuje četiri pristupačne lokacije:

- obalu grada Termolija
- MACTE, odnosno Muzej suvremene umjetnosti grada Termolija
- marinu u gradiću Petacciato
- podzemlje grada Termolija

PROJEKTI PARTNER

Regija Veneto

REGIONE DEL VENETO

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

WP 4.2

Intervencije su izvršene na 8 pješčanih plaža:

1. PLAŽA PRIMAVERA – ROSOLINA (RO)
2. STABILIMENTO BALNEARE SEVEN – BIBIONE (VE)
3. PLAŽA NEMO – JESOLO (VE)
4. VILLAGGIO S. PAOLO – CAVALLINO (VE)
5. PLAŽA METE – ERACLEA (VE)
6. WHITE OASIS – GREEN OASIS – CAORLE (VE)
7. PLAŽA ASTORIA – SOTTOMARINA DI CHIOGGIA (VE)
8. VENEZIA SPIAGGE – LIDO DI VENEZIA (VE)

Kupljena oprema: staza za invalidska kolica, invalidska kolica za pijesak/more, jedan zvučni signal za osobe s oštećenjem vida.

Ukupno: šest invalidskih kolica za pijesak i more (artikli: kolica Sofao, Water Wheel, Job Neatech, Sand&Sea). Drvene modularne platforme (50 m) protiv proklizavanja, staze koje se mogu odmotati, širine 1 m i ukupne duljine 195 m, jedan zvučni signal za kupaće s oštećenjem vida.

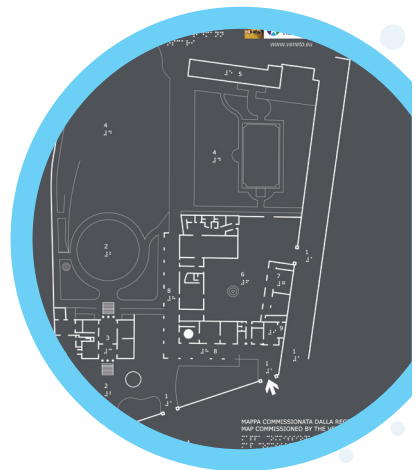

WP 4.3

1. Pilot-projekt: tri mini krstarenja za djecu i mlade s raznim kognitivnim poteškoćama u Venecijanskoj laguni + jedan komplet za pristupačnu navigaciju za voditelje obilazaka po lagunama;
2. Deset vodiča za AAC (augmentativnu i alternativnu komunikaciju za osobe s kognitivnim poteškoćama) za deset venecijanskih vila (Villa Contarini, Villa Cà Marcello, Villa Pisani, Villa Roberti, Villa Foscarini Negrelli Rossi, Villa Correr Agazzi, Villa Badoer, Villa Widmann Foscari, Casa del Petrarca, Giardino di Valsanzibio) u PDF formatu za ispis;
3. 3D modeli i taktilne karte šest venecijanskih vila (Villa Contarini, Villa Cà Marcello, Villa Roberti, Villa Foscarini Negrelli Rossi, Villa Badoer, Villa Widmann Foscari);
4. Devet analiza pristupačnosti web-stranica organizacija za upravljanje odredištima (DMO) + smjernice za pristupačnu turističku web-stranicu;
5. Četiri vodiča o mentalnim oštećenjima, oštećenju sluha i vida te tjelesnom invaliditetu za voditelje obilazaka;
6. Izrađena je i kartica gostoprimstva „Carta dell'accoglienza accessibile”.

WP 4.4

1. Tri kratka videozapisa (na talijanskom, njemačkom i engleskom jeziku) o intervencijama izvršenima na plažama;
2. Jedan videozapis u obliku priče o rezultatima intervencija.

PROJEKTI PARTNER

Javna
ustanova
RERA S.D.

JAVNA USTANOVA

rerasd

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

U sklopu projekta WP4 pod nazivom „Provođenje pilot-projekata za poboljšanje pristupačnosti turističkih odredišta” – aktivnost 4.2. „Poboljšanje pristupačnosti odredišta”, koja se odnosi na uklanjanje prepreka za osobe s motoričkim, kognitivnim ili osjetilnim oštećenjima u području kulturnih i turističkih aktivnosti, javna ustanova RERA S.D. kao projektni partner uložila je u ugradnju dizala u zgradu Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu. Osim ulaganja u ugradnju dizala putem zajedničke suradnje triju strana (javna ustanova RERA S.D., Grad Split, Hrvatsko narodno kazalište u Splitu), Grad Split dodatno je uložio u uslugu poboljšanja pristupačnosti na razini cijele zgrade kazališta.

Javna ustanova RERA S.D. ovim je zajedničkim ulaganjem građanima Splita i turistima koji predstavljaju marginaliziranu skupinu u društvu, kao što su osobe s invaliditetom, primarno osobe s motoričkim oštećenjima i tjelesnim invaliditetom, starije osobe i obitelji s malom djecom, omogućila da aktivno sudjeluju u društvenom i kulturnom životu grada. Ugradnjom dizala u povijesnu zgradu Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu, koja je izgrađena 1893. godine i nalazi se na rubnom području grada pod zaštitom UNESCO-a, kazalište je postalo pristupačno osobama s invaliditetom koje sada mogu jednako sudjelovati u društveno-kulturnim aktivnostima u sjedištu županije – gradu Splitu.

Lokaciji, odnosno samoj zgradi, nije se moglo pristupiti s ulaza, stoga je ovaj problem riješen dodatnim ulaganjem Grada Splita i Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu u popratne radove na trgu ispred zgrade, a tim je financiranjem postignuto prikladno rješenje za pristupačnost ulaza ispred vrata na samome ulazu. Također, prostor za sjedenje u ložama prije nije bio pristupačan osobama s invaliditetom jer zgrada ima nekoliko katova i nije postojalo dizalo koje bi omogućilo pristup tom prostoru korisnicima invalidskih kolica ili osobama ograničene pokretljivosti.

Da bi se riješio ovaj problem, zasebnim ulaganjem Grada Splita četiri lože prilagođene su da bi bile pristupačne, uključujući dizalo koje omogućuje pristup prvom katu gdje se lože nalaze. Također, Grad Split i Hrvatsko narodno kazalište u Splitu pokrili su troškove izgradnje i prilagodbe toaleta za osobe s invaliditetom.

Ugradnjom lifta i povezanim radovima, koji su uključivali izgradnju toaleta i prilagodbu četiriju loža za osobe s invaliditetom, pridonijelo se cilju projekta te su se premašili očekivani rezultati pojedinačnog ulaganja partnera uključenog u projekt (javna ustanova RERA S.D.). Osim toga, upotpunjen je cjelokupni doživljaj posjeta zgradi kazališta iz perspektive osoba s invaliditetom.

PROJEKTNI PARTNER

Grad
Zadar

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Grad Zadar dovršio je postavljanje signalizacije i sadržaja za pomoć pri tumačenju znamenitosti na srednjovjekovne zidine u gradu Zadru, što je jednu od najpoznatijih i najpopularnijih turističkih znamenitosti grada Zadra učinilo pristupačnom za osobe s invaliditetom. U sklopu ove pilot-aktivnosti osmišljene su i postavljene četiri osnovne vrste signalizacije i sadržaja za pomoć pri tumačenju znamenitosti:

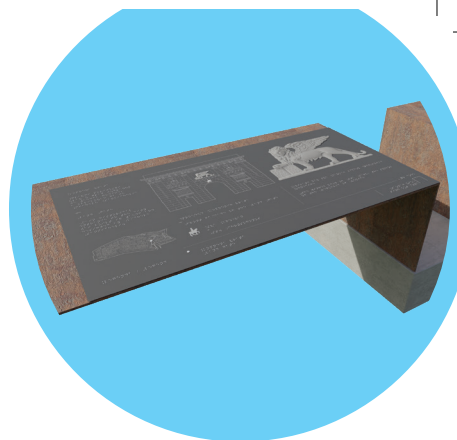

a) Signalizacija na ulazu u gradske zidine koja se sastoji od stupova te zidnih i podnih signala koji su prikladni za odabranu lokaciju. Zidna i podna signalizacija sadrži osnovne informacije, a na stupovima su dostupne uvodne informacije za tumačenje sustava fotografija grada Zadra.

b) Signalizacija glavnih dijelova gradskih zidina grada Zadra – izrađeno kao podna signalizacija koja prikazuje trenutačnu lokaciju posjetitelja.

c) Sadržaj za pomoć pri tumačenju znamenitosti koji je postavljen na gradske zidine prilagođen je slijepim i slabovidnim osobama, a sastoji se od naljepnica za vanjsku upotrebu koje su postavljene tako da ne oštećuju postojeće dijelove. Sadržaj se prema potrebi i uz minimalan trošak može promijeniti i nadograditi u skladu s događajima u gradu; ova jednostavna intervencija ima velik potencijal za neprestanu nadogradnju sadržaja koji je prilagođen ugroženim skupinama.

d) Izgradnja edukativne šetnice koja je osmišljena kao jedinstveno mjesto za tumačenje zadarskih utvrda, čime se potiče razgledavanje ostalih znamenitosti u gradu, a izgrađena je tako da odgovara svim ugroženim skupinama koje nemaju mogućnost posjeta lokacijama do kojih je zahtjevnije doći i kretati se njima.

Nadalje, Grad Zadar i Turistička zajednica grada Zadra dovršili su složen zadatak prilagodbe službene web-stranice Turističke zajednice grada Zadra (zadar.travel) za osobe s invaliditetom. Na web-stranici su dostupne informacije o zadarskim restoranima koji su prilagođeni za osobe s invaliditetom, informacije o tome kako se kretati starim gradom ili koje su rute najprikladnije za osobe s poteškoćama pri kretanju da bi te osobe mogle posjetiti muzeje ili sportske dvorane. Ove i brojne druge informacije sada su dostupne slabovidnim i slijepim osobama na njihovim računalima. Osim funkcionalne prilagodbe i prilagodbe u pogledu dizajna, poput veličine slova i razmaka, što je važno za osobe s disleksijom, stranica se također može prebaciti u tamni način, a sadrži i integrirani čitač sadržaja na svim podržanim jezicima koji se automatski uključuje ako stranicu upotrebljava slabovidna ili slijepa osoba koja na svojem računalu ima instaliran zadani sustav čitača.

Također, Grad Zadar, u suradnji s Turističkom zajednicom grada Zadra, izdao je vodič za interakciju s gostima s invaliditetom koji je poslan na adrese svih registriranih iznajmljivača smještaja. Ako uzmemo u obzir činjenicu da svaka osoba ima različite individualne potrebe, možemo zaključiti da aktivnost brige o gostu u ugostiteljskoj industriji ne može biti jednaka za svakog gosta. Svaki je gost s invaliditetom osoba sa specifičnim potrebama, stoga je cilj ovog priručnika podignuti svijest o potrebama tih osoba u ugostiteljskoj industriji.

PROJEKTI PARTNER

Turistička zajednica grada Šibenika

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Turistička zajednica grada Šibenika, u suradnji s lokalnom fokusnom skupinom i dionicima iz raznih organizacija osoba s invaliditetom, odlučila je uložiti u nabavu lijevanog brončanog modela povijesne jezgre grada s legendom na Brailleovom pismu da bi Šibenik postao pristupačnije turističko odredište.

U kombinaciji s nekoliko novih usluga koje nadopunjuju lijevani model, poput audiovodiča za mobilne telefone za obilazak Šibenika koji je dostupan na četiri jezika (engleski, talijanski, njemački, hrvatski) te karte pristupačnosti glavnih javnih građevina i turističkih znamenitosti u centru Šibenika, naš je cilj bio postići bolju orijentaciju i jednostavniji pristup informacijama te olakšati postupak donošenja odluka za osobe s invaliditetom, starije osobe i obitelji s djecom.

Kartica Šibenik Card poboljšana je na nekoliko načina da bi se turistima olakšao boravak u Šibeniku, odnosno uvedena je obiteljska verzija kartice na kojoj je naznačena razina pristupačnosti uključenih turističkih znamenitosti, a određene skupine gostiju s pomoću te kartice također mogu ostvariti popuste na smještaj.

Gosti s intolerancijom na hranu sada mogu imati koristi od nove karte alternativne ponude hrane koja je dostupna na web-stranici Turističke zajednice grada Šibenika, www.visitsibenik.hr, a također mogu uživati u desertima bez glutena na tri nove lokacije u Šibeniku – u slastičarnicama Yum, Bronzin i Pjat. „Priče iz šibenske kuhine“ novi je vođeni obilazak koji je dodan na karticu Šibenik Card, a nudi zanimljiv uvid u lokalnu gastronomiju te savjete za pronalazak rješenja za osobe s drugačijim prehrambenim potrebama, alergijama i intolerancijom na hranu.

Naposlijetku, potpisali smo ugovor s lokalnom nevladinom organizacijom Aurora koja nudi podršku i usluge za djecu i mlade s invaliditetom, a koja će postati naš pružatelj usluga prijevoza za turiste s invaliditetom unutar grada tijekom ljetne sezone. Također, nevladina organizacija Aurora nudit će malu opremu i pomagala za osobe s invaliditetom i ostale osobe s posebnim potrebama, a koja mogu besplatno upotrebljavati tijekom odmora na području Šibenika.

Kombinacija obuke voditelja obuke, lokalne obuke za djelatnike u turizmu, nove opreme i novih usluga učinila je projekt Tourism4All iznimno prepoznatim i važnim u našoj lokalnoj zajednici.

PROJEKTI PARTNER
**Specijalna
agencija
ConCentro**

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Projektne partneri podijelili su zajednički metodološki pristup s ciljem utvrđivanja standarda za mapiranje i razvoj uspješnih rješenja za pristupačnost koja se mogu ponovno primjenjivati.

Ova je aktivnost pridonijela analizi lokalnih i regionalnih najboljih praksi za prepoznavanje dionika u području turizma koji će se uključiti u aktivnosti projekta. Završno izvješće bio je orijentacijski dokument za donositelje politika i relevantne dionike (poslovne i društvene udruge) da bi se potaknulo donošenje politika usmjerenih na poboljšanje pristupačnosti turističkih odredišta: ovaj koristan alat predstavlja prvi od alata za obuku u sklopu projekta.

S ciljem promicanja slikara Antonia de Sacchisa, koji je također poznat kao „Il Pordenone“, gradska uprava grada Pordenonea, u suradnji sa specijalnom agencijom ConCentro, digitalizirala je slike fresaka ovog umjetnika koje se čuvaju u crkvama na području grada Pordenonea.

Detalji prikazani na djelima ovog umjetnika mogli su se vidjeti prilikom očaravajuće virtualne izložbe koja se održavala u galeriji Bertoia u gradu Pordenone od prosinca 2019. do veljače 2020. godine, što je za obitelji, starije osobe i osobe s invaliditetom bila prilika da dožive umjetnost na inovativan i atraktivan način, a time se ujedno poboljšala pristupačnost kulturne baštine.

Danas se u gradskom muzeju u gradu Pordenone nalaze dvije multimedijske postaje sa zaslonom na dodir na kojima ljudi mogu uživati u sitnim detaljima djela ovog renesansnog umjetnika u iznimno visokoj razlučivosti. Također mogu pogledati ista djela koja inače ne bi mogli vidjeti, s obzirom na to da se ta djela nalaze na njima nepristupačnim mjestima.

PROJEKTNI PARTNER

Irecoop
Veneto

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Organizacija Irecoop Veneto u sklopu projekta Tourism4All provela je dvije važne aktivnosti u suradnji s drugim partnerima.

Prva je aktivnost bila usmjerena na aktivnost WP 3.2. pod nazivom „Mapiranje i procjena potrebnih kompetencija voditelja obilazaka“. Ova se aktivnost provela u suradnji s projektnim partnerom broj 9, odnosno zadrugom Odòs, i projektnim partnerom broj 11, Visokom školom Aspira.

Organizacija Irecoop Veneto, u suradnji s projektnim partnerima broj 9 i 11, pripremila je mrežni upitnik i popratni vodič za upotrebu koji su svi partneri poslali relevantnim dionicima.

Organizacija Irecoop prikupila je 131 upitnik, odnosno 65 upitnika od hrvatskih partnera i 66 od talijanskih partnera. Svaki je partner natrag poslao prosječno 10 upitnika. Organizacija Irecoop, u suradnji s navedenim partnerima, obradila je prikupljene podatke i održala PowerPoint prezentaciju o rezultatima. Ovaj je dokument dostupan na zahtjev.

Druga važna aktivnost bila je WP 3.4. pod nazivom „Razvoj posebnih vještina za upravljanje pristupačnim turističkim uslugama“. Organizacija Irecoop organizirala je aktivnost „obuka voditelja obuke“ koja se održala u Padovi od 25. do 28. studenog 2019. godine.

Tema ovog predavanja u sklopu obuke u Padovi bilo je „**pružanje pristupačnih turističkih usluga**“ (koje, primjerice, nude voditelji obilazaka i predstavnici hotelskih udruženja, restorani, muzejske udruge, ljetovališta i prirodni lokaliteti ili stručni voditelji obuke za prethodno navedene organizacije).

Svaki je partner na obuku poslao barem jednog sudionika (svi su partneri imali svojeg predstavnika). Na predavanjima u sklopu obuke sudjelovalo je otprilike 24 ljudi. Projektni koordinator predavanja u sklopu obuke bio je Roberto Vitali iz društva Village4All. Dio predavanja gospodina Vitalija je sniman te je napravljen i videozapis obuke koji je dostupan na: <https://www.irecoop.veneto.it/tourism.4.all>

Četiri druga voditelja obuke bili su uključeni u predavanja u sklopu obuke: Luciano Bedin za „autizam i ostale intelektualne poteškoće“; Stefano Maurizio za „motorička oštećenja“; Marco Andreoli za „oštećenje vida“ i Consuelo Agnesi za „gluhe i nagluhe osobe“, obuku koja se održala putem platforme Skype.

Za zadnji dan organizirao se posjet centru Padove u svrhu iskustvenog učenja, a svi su sudionici isprobali različite mogućnosti kretanja i posjeta lokacijama u gradu u kolicima.

Sudionici su ispunili upitnik o predavanjima u sklopu obuke u kojem su predavanja koja su se održala u Padovi ocijenili kao vrlo dobra.

Naposljetku, što se tiče radionice, organizacija Irecoop Veneto podržala je regiju Veneto u promidžbi lokalnih radionica i njihovih proizvoda (videozapisi, katalogi, vodiči i ostalo).

PROJEKTNI PARTNER

Kamping udruženje Hrvatske

Croatian
Camping
Association

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Postavljanje dviju pristupačnih mobilnih kućica u kampu

Kamping udruženje Hrvatske, nacionalna neprofitna udruga koja predstavlja više od 93 % ukupnog broja kampova u Hrvatskoj, postavila je dvije pristupačne mobilne kućice u kampu Brioni Sunny Camping by Valamar u Puntizeli, blizu Pule. Aktivnost se provodila u sklopu projekta WP 4.2. „Poboljšanje pristupačnosti odredišta“, čime se osiguralo da su mobilne kućice u potpunosti prilagođene osobama s posebnim potrebama i osobama s poteškoćama u kretanju.

Kamp koji je odabran za ovu aktivnost nalazi se pokraj mora, duž šljunčane plaže dugačke 1500 metara, s pogledom na Nacionalni park Brijuni. U kampu se nude brojne rekreacijske, ugostiteljske i smještajne usluge, a u okolici kampa nalazi se pristupačna plaža s toaletima i kabinama za presvlačenje koje su osmišljene za osobe s invaliditetom, kao i rampe za invalidska kolica za jednostavniji pristup moru. Ove su prednosti pridonijele odabiru kampa Brioni kao mjesta za provedbu aktivnosti projekta, a zahvaljujući projektu, u kampu se sada također nalaze dvije mobilne kućice koje su u potpunosti pristupačne osobama s invaliditetom i njihovim suputnicima.

Dimenzije mobilnih kućica su 8,3 x 4 m, unutra se nalaze dvije spavaće sobe i dvije kupaonice, a vani se nalazi prostrana terasa s rampom za lakši pristup. Pristupačna rješenja unutar kućica uključuju pragove i vrata koji su prikladni za invalidska kolica, pristupačnu kupaonicu i kuhinju, širok prostor za okretanje kolica, električne prekidače koji su niže postavljeni i ostalo. Mobilne kućice također su prikladne za obitelji s djecom, starije osobe, osobe s oštećenjem vida i sluha, osobe s mentalnim oštećenjima i slično. S pomoću ove aktivnosti odredište se promiče kao pristupačno, stvara se dodana vrijednost na turističku ponudu te se omogućuje produljenje turističke sezone.

U sklopu projekta Tourism4All, pristupačne mobilne kućice opremljene su računalima i televizorima tako da budu prikladne za obuku, obrazovanje, radionice i promotivne aktivnosti.

Nakon postavljanja pristupačnih mobilnih kućica, Kamping udruženje Hrvatske snimilo je dva videozapisa u svrhu promicanja i obrazovanja:

- Prvi videozapis prikazuje postavljanje mobilnih kućica i njihova obilježja iz perspektive korisnika invalidskih kolica. Cilj videozapisa je promidžba, a snimljen je u obliku duge i kratke verzije.
- Drugi je videozapis snimljen u obrazovne svrhe i radi testiranja stvarne pristupačnosti mobilnih kućica. Videozapis je snimila udruga Village4All, a u njemu se prikazuje svakodnevna upotreba smještajnih jedinica iz perspektive korisnika invalidskih kolica, kao i iz perspektive obitelji s malom djecom, od kojih jedno dijete ima posebne potrebe. Videozapis će se upotrebljavati za aktivnosti obuke i demonstracije.

Tijekom ljetne sezone 2021. godine, Kamping udruženje Hrvatske provelo je aktivnosti testiranja i demonstracije na licu mjesta, a u njima su sudjelovale dvije obitelji s posebnim potrebama. Te su obitelji tijekom boravka ispunile upitnik i podijelile svoja zapažanja o iskustvu u pogledu pristupačnosti koje mobilne kućice nude, a njihova će se mišljenja proslijediti sektoru zaduženom za kampove i predstaviti široj javnosti tijekom budućih aktivnosti.

Prije postavljanja pristupačnih mobilnih kućica u kamp Brioni by Valamar, Kamping udruženje Hrvatske osmislilo je i objavilo brošuru „Smjernice za pristupačno kampiranje” da bi se napori usmjerili u postupak provedbe pristupačnih rješenja u kampovima te da bi im se pomoglo pri tome. Smjernice su poslone projektnim partnerima, a također su predstavljene široj javnosti tijekom drugog seminara za prekograničnu suradnju koji je održan u srpnju 2021. godine.

Općenita ograničenja uzrokovana pandemijom u 2020. i 2021. godini utjecala su na dodatne aktivnosti demonstracije, obuke i testiranja zbog potrebe za izbjegavanjem okupljanja i događaja, posebice onih koji uključuju ugrožene društvene skupine poput osoba s posebnim potrebama. Unatoč tomu, provedbom pilot-projekta postignuti su ciljevi postavljeni u sklopu projekta jer projekt ima pozitivan utjecaj na širu lokalnu zajednicu te će poslužiti kao primjer dobre prakse, čime se omogućuje razvoj pristupačnog turizma.

PROJEKTNI PARTNER

DELTA
2000

Gruppo di Azione Locale

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Pilot-projekt koji je provelo društvo DELTA 2000 dovršen je da bi se povećala pristupačnost triju naturalističkih područja u parku Po Delta: **prirodnog rezervata Mesola, područja Bevanella (Ravenna) i parka prirode Cervia**, a to je učinjeno postavljanjem nove opreme na sve navedene lokacije da bi se povećala pristupačnost postojećih naturalističkih lokacija i staza za turiste.

Tri uključene lokacije opremljene su kako slijedi:

- **Centar za posjetioce prirodnog rezervata Bosco della Mesola, Mesola** | Nova oprema za posjetioce s posebnim potrebama – bicikli i tandem-bicikli za posjetioce: dva teretna bicikla za obitelji s djecom, jedan OL3Bike tandem-bicikl za osobe s kognitivnim i osjetilnim oštećenjima. Prostor za odmor na ulazu u šumu opremljen je četirima stolovima za piknik koji omogućuju jednostavan pristup korisnicima invalidskih kolica.
- **Centar za posjetioce Cubo Magico della Bevanella, Ravenna** | Nova oprema za posjetioce s posebnim potrebama: bicikli i tandem-bicikli za posjetioce s posebnim potrebama, primjerice dva OL3Bike tandem-bicikla za osobe s kognitivnim i osjetilnim oštećenjima.
- **Park prirode Cervia** | jedno električno vozilo za lakši obilazak parka za osobe s poteškoćama u kretanju kojima je putovanje na većim udaljenostima otežano.

Što se tiče novih usluga, društvo DELTA 2000 provelo je promotivne i komunikacijske aktivnosti s pomoću sljedećeg:

- **aplikacije Po Delta – pristupačnost i muzeji** | Radi se o novoj aplikaciji čiji je cilj promidžba turističkog gostoprimstva za sve putem upotrebe novih inovativnih tehnologija kao što su sustavi iBeacon, odnosno tehnološki sustavi za odašiljanje signala koji se nalaze na područjima triju lokacija za provedbu pilot-projekta, a koji, kada se povežu s aplikacijom Po Delta – pristupačnost i muzeji, omogućuju uživanje u multimedijском sadržaju.

Aplikacija omogućuje interaktivno uživanje u naturalističkim stazama koje se nalaze na lokacijama za provedbu pilot-projekta, a s obzirom na to da sadrži audio-vodič i tekstni vodič, prikladna je za slijepe i/ili slabovidne osobe.

- **pristupačnog multimedijskog vodiča** | potpuno digitalna verzija i tiskani letak s informacijama o pristupačnim lokacijama i stazama na svim područjima parka Po Delta; „Po Delta – staze bez prepreka / Il Delta del Po – Itinerari senza barriere“. Oba vodiča (digitalni i tiskani – WCAG 2.1. Pristupačnost) sadrže detaljne informacije o trima lokacijama za provedbu pilot-projekta i korisne podatke za posjetioce s invaliditetom, a u njima se također navode preporuke za staze bez prepreka. Cilj je ovih vodiča opisati park Po Delta na drugačiji način, odnosno navesti informacije za turiste zajedno s konkretnijim i zaista korisnim informacijama za sve.

PROJEKTI PARTNER

Socijalna zadruga Odòs

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

U okviru projekta Tourism4All, glavni doprinos projektnog partnera broj 9, zadruga Odòs, bile su dvije glavne provedene aktivnosti.

Prva je aktivnost bila usmjerena na aktivnost WP 3.2.1. pod nazivom „Mapiranje i procjena potrebnih kompetencija voditelja obilazaka“. Ova se aktivnost provela u suradnji s projektnim partnerom broj 6, odnosno organizacijom Irecoop, i projektnim partnerom broj 11, Visokom školom Aspira.

Ova tri partnera pripremila su mrežni upitnik i popratni vodič za upotrebu koji su svi partneri poslali relevantnim dionicima.

Zadruga Odòs prikupila je 131 upitnik, odnosno 65 upitnika od hrvatskih partnera i 66 od talijanskih partnera. Svaki je partner natrag poslao prosječno 10 upitnika. Organizacija Irecoop, u suradnji s navedenim partnerima, obradila je prikupljene podatke i održala PowerPoint prezentaciju o rezultatima. Ovaj je dokument dostupan na zahtjev. Druga važna aktivnost bila je WP 3.4.1. pod nazivom „Razvoj posebnih vještina za upravljanje pristupačnim turističkim uslugama“, što predstavlja dio dvaju planiranih predavanja u sklopu projekta pod nazivom „obuka voditelja obuke“.

Zadruga Odòs provela je drugu aktivnost „obuka voditelja obuke“ u Anconi od 4. do 7. veljače 2020. godine.

Tema ovog predavanja u sklopu obuke u Anconi bila je „**potražnja za pristupačnim turizmom**“ (npr. za organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom, voditelje obuke itd.).

Svaki je partner na obuku poslao barem jednog sudionika (svi su projektni partneri imali svojeg predstavnika). Čak 11 od 14 partnera poslalo je dionike, uključujući lokalne voditelje obilazaka, istraživače, sportske menadžere i organizacije koje predstavljaju osobe s invaliditetom, a ostali su partneri poslali svoje zaposlenike.

Projektni koordinator predavanja u sklopu obuke bio je Roberto Vitali iz društva Village4All SRL. Dio predavanja gospodina Vitalija je sniman te je napravljen i videozapis obuke koji je sada dostupan na YouTube kanalu društvene zadruge Odòs (<https://www.youtube.com/channel/UC9EsygPxx1mEpfmFEyX2Pig>).

Četiri druga voditelja obuke bili su uključeni u predavanja u sklopu obuke: Debora Coradazzi za „autizam i ostale intelektualne poteškoće“; Elisabetta Schiavone za „motorička oštećenja“; Emanuela Storani za „oštećenje vida“ i Consuelo Agnesi za „oštećenje sluha“ (gluhe i nagluhe osobe).

Svaki je voditelj obuke održao PowerPoint prezentaciju za sudionike.

Za zadnji dan organizirao se posjet centru Ancone u svrhu iskustvenog učenja, a svi su sudionici isprobali različite mogućnosti kretanja i posjeta lokacijama u gradu u kolicima. Također su snimljeni intervjui sa sudionicima koji su sada dostupni na web-stranici projekta Tourism4All (<https://www.italy-croatia.eu/web/tourismforall>).

Sudionici su ispunili upitnik o predavanjima u sklopu obuke u kojem su predavanja koja su se održala u Anconi ocijenili kao vrlo dobra.

Naposljetku, što se tiče aktivnosti lokalne obuke WP 3.4.3., zadruga Odòs organizirala je ciklus obuke o pristupačnom turizmu pod nazivom „Pokretanje turizma“ (eng. Switch ON Tourism) koja se održala putem interneta od 8. veljače do 23. ožujka 2021. godine. U sklopu obuke održano je sedam sastanaka sa sedam različitih stručnjaka koji rade u području (turističke) pristupačnosti, a to su: Roberto Vitali, Elisabetta Schiavone, Consuelo Agnesi, Emanuela Storani, Debora Coradazzi i Letizia Saturni. U sklopu obuke snimljeno je sedam integralnih videozapisa o sedam održanih sastanaka, a ti su videozapisi i dalje dostupni na YouTube kanalu društvene zadruge Odòs (<https://www.youtube.com/channel/UC9EsygPxx1mEpfmFEyX2Pig>).

PROJEKTNI PARTNER

Regija Apulija (Puglia)

REGIONE PUGLIA

Dipartimento Turismo, Economia della Cultura
e Valorizzazione del Territorio

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Radovi koje je regija Apulija (Puglia) izvršila u sklopu projekta Tourism4All bili su mogući zahvaljujući detaljnom mapiranju područja, čime se omogućilo stvaranje guste mreže suradnje dionika u projektu.

Nakon zajedničkog metodološkog pristupa pristupačnom turizmu putem radnji umrežavanja, u suradnji sa svim partnerima uključenim u projekt, kao i određivanja triju područja za provedbu pilot-projekta radi testiranja metodologije projekta, regija Apulija (Puglia) održala je sastanke na tom području s najvećim brojem donositelja ciljanih politika koji predstavljaju industriju turizma i bave se pristupačnošću u tom području.

Tijekom sastanaka održanih među fokusnim skupinama definirane su mogućnosti provoditelja projekta, potrebe i mogućnosti povezane sa specifičnim vrstama invaliditeta, prilike temeljene na trendovima u turizmu i teritorijalni kapital različitih područja.

Zatim je objavljen poziv na podnošenje prijedloga za dodjelu manjih usluga u sklopu pilot-projekta koje su povezane s pristupačnim turizmom duž kulturnih ruta regije Apulija (Puglia). Odabir je izvršen da bi se pomoglo malim privatnim organizacijama i turističkim agencijama čije je poslovanje narušeno zbog ograničenja povezanih s bolešću COVID-19 koja su nametnuta turističkim aktivnostima, a svrha je poboljšati pristupačnost regionalnih kulturnih ruta kao malog pokazatelja prostora za poboljšanje razvoja novih pristupačnih usluga putem primjene pristupa „odozdo prema gore“.

U sklopu poziva dodijeljena su 22 projekta na tri različita područja duž tri različite kulturne rute, a osmišljeni su kao odgovor na potrebe osoba sa specifičnim vrstama invaliditeta:

- Staza Cammino Materano For All pješačka je staza za lagano hodanje na kojoj se može uživati u brojnim uslugama koje su osmišljene za obitelji s posebnim potrebama čiji su članovi starije osobe ili vrlo mala djeca.
- Staza Via Francigena For All prikladna je za osobe s motoričkim oštećenjima jer nudi olakšan pristup tematskim rutama i izletima; također su dostupne personalizirane turističke usluge, kao i prikladna vozila poput bicikala kojima se upravlja rukama, električnih vozila s dva sjedala, električnih invalidskih kolicica i čamaca.
- Via Sallentina i Via Leucadense For All staze su bez prepreka za slabovidne i slijepe osobe.

Također, regija Apulija (Puglia) nabavila je pametan bicikl s invalidskim kolicima koji je izrađen tako da korisnik kolicica sjedi, a druga osoba vozi. Oprema je nabavljena nakon savjetovanja s voditeljima regije Apulija (Puglia) koje se odnosilo na park prirode Parco delle Dune Costiere u kojem je dostupan veliki broj usluga povezanih s vožnjom bicikala i pješačenjem.

Bicikl je povjeren Upravi parka prirode Parco delle Dune Costiere na temelju memoranduma o razumijevanju. Bicikl će biti besplatan za udruge i društva koja ga zatraže u svrhu organizacije pješačkih ili biciklističkih tura na području parka.

Obavezno pravilo za upotrebu bicikla s invalidskim kolicima jest to da udruge i društva korisnicima neće naplaćivati njegovu upotrebu. Parco delle Dune Costiere bit će odgovoran za održavanje bicikla s invalidskim kolicima.

PROJEKTNI PARTNER
**Visoka škola
Aspira**

ASPIRA®
VISOKA ŠKOLA ZA SPORTSKI MENADŽMENT
UNIVERSITY COLLEGE OF SPORTS MANAGEMENT

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Glavna uloga Visoke škole Aspira u projektu T4ALL bila je izrada okvira metodologije i suradnja s ostalim partnerima na izradi, objavi i analizama Upitnika o najboljoj praksi. Nakon ove aktivnosti, u Visokoj školi Aspira održana su dva sastanka fokusne skupine na kojima su se sastali predstavnici raznih organizacija koje aktivno sudjeluju u stvaranju turističke ponude. Na drugom sastanku fokusne skupine predstavnicima raznih organizacija koje su uključene u stvaranje turističke ponude predstavljeni su rezultati istraživanja koje su u sklopu projekta proveli društvo Odòs, organizacija Irecoop i Visoka škola Aspira.

Također, u razdoblju od siječnja 2019. do listopada 2021. godine u Visokoj školi Aspira održana su četiri javna predavanja na temu „Turizam za sve – kako učiniti turizam pristupačnijim“. Tijekom tih predavanja različitim skupinama ljudi, koje su povezane s obrazovanjem ili turizmom, predstavljen je utjecaj projekta, kao i rezultati istraživanja te okvir metodologije za postizanje pristupačnog turizma. U 2020. godini, u suradnji s javnom ustanovom RERA S.D., u Visokoj školi Aspira također su održane dvije radionice pod nazivom „obuka voditelja obuke“, obje na temu „Kako razumjeti potrebe osoba u nepovoljnom položaju i povećati pristupačnost lokacije“, ali za dvije različite ciljne skupine (iz perspektive ponude i potražnje). Općeniti je cilj bio objavljivanje rezultata istraživanja i predstavljanje glavnih ciljeva projekta putem javnih predavanja i radionica, što je dovelo do toga da je u ovim aktivnostima sudjelovalo više od 100 ljudi.

PROJEKTNI PARTNER

Grad
Buje

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Grad Buje proveo je pilot-projekt koji se sastojao od četiri aktivnosti, a proveden je putem projekta Tourism4All. Prva je aktivnost bila nabava dvaju mobilnih kolica za penjanje po stubama koja korisnicima invalidskih kolica omogućuju penjanje po stubama i pristup etnografskom muzeju, gradskoj galeriji Orsol, Pučkom otvorenom učilištu Buje, crkvi svetog Servula, gradskoj knjižnici, turističkoj zajednici i ostalim lokacijama koje nisu pristupačne turistima u invalidskim kolicima. Kolica za penjanje po stubama prijenosna su i jednostavna za upotrebu i penjanje, a osiguravaju stabilnost i tečnost pokreta. Mobilna kolica za penjanje po stubama dostupna su lokalnom stanovništvu i turistima, a najam se može dogovoriti u Turističkoj zajednici grada Buje.

Druga je aktivnost bilo postavljanje fiksne rampe unutar Centra za inkluziju koja osobama s invaliditetom omogućuje ulazak u prostorije Centra i njihovu upotrebu.

Treća je aktivnost bila izrada pristupačne web-stranice <https://buje4all.info/> koja sadrži informacije o pristupačnim sadržajima na području Buja i u okolici. Na web-stranici su također dostupne turističke karte, popusti na određenim lokacijama, informacije o restoranima i znamenitostima te popis restorana koji nude posebne jelovnike za osobe s akutnom intolerancijom na hranu ili alergijama. Pristupačna web-stranica izrađena je u skladu s načelom univerzalnog dizajna (Inicijativa za pristupačnost interneta) s pomoću kojeg se osobama s određenim poteškoćama također omogućuje jednostavniji pronalazak sadržaja na stranici.

Posljednja je aktivnost bilo snimanje videozapisa kojim se cjelokupna priča o pilot-projektu zaokružuje i prikazuje.

Pilot-projekt doveo je do prilagodbe gradskih ustanova te povijesne i kulturne baštine, kao i do ostalih pogodnosti za osobe s invaliditetom putem uklanjanja arhitektonskih prepreka, gdje je to bilo moguće, postavljanja rampe ili prilagodbe pristupa ustanovama s pomoću mobilnih kolica za penjanje po

stubama na lokacijama na kojima građevinski radovi nisu mogući.

Također su organizirane lokalne radionice i uspostavljene su fokusne skupine da bi se prenijelo znanje i najbolje prakse svim zainteresiranim dionicima koji žele prilagoditi svoje objekte (smještajne objekte, restorane, trgovine) i učiniti ih pristupačnima za sve turiste.

Provedbom pilot-projekta postignuti su ciljevi postavljeni u sklopu projekta jer projekt ima pozitivan utjecaj na širu lokalnu zajednicu te će poslužiti kao primjer dobre prakse, čime se omogućuje razvoj pristupačnog turizma.

PROJEKTI PARTNER

LAG
Brač

Aktivnosti provedene tijekom projekta i postignuti rezultati

Kao prepoznatljivu i jedinstvenu destinaciju koja zbog svog bogatog povijesnog i kulturnog značaja, ali i prirodne ljepote privlači posjetitelje unatoč svojoj geografskoj izoliranosti, Lokalna akcijska grupa je odredila Pustinju Blaca kao svoje pilot mjesto ulaganja.

Pustinju, to jest, pustinjački samostan Blaca prvotno su osnovali 1551. redovnici glagoljaši. Danas djeluje kao muzej kojim upravlja Centar za kulturu Brač. Nalazi se na južnoj strani otoka Brača i do lokacije se može doći isključivo pješice. Zbog povijesnih okolnosti, mjesto samostana Blaca izolirano je i teže pristupačno.

Cilj ove intervencije bio je omogućiti svima pristup informacijama te potpuni doživljaj ove jedinstvene lokacije.

Intervencija se stoga temeljila na nabavi opreme, to jest specijaliziranih tableta s multimedijским vodičem prilagođenim osobama s oštećenim sluhom i vidom. Oni omogućuju posjetiteljima da samostalno uživaju u obilasku objekta s lakim pristupom svim informacija na svome dlanu. Isti im omogućuju i neovisnost u korištenju.

Poseban 360 ° prikaz osmišljen je kao posebna usluga unutar projekta. Atraktivan je to način predstavljanja prostora i spomenika kulturne baštine za ljude koji do njega ne mogu doći pješice. Prostor se na takav način doživljava intenzivnije i emocionalnije u odnosu na pregled običnih video ili tiskanih brošura. Korisnik je tako u mogućnosti u punini doživjeti Blaca, u svom predivnom kamenom okruženju kao i bogato uređen interijer, čak i kada mu fizički nisu pristupačna. Iskustvo je dostupno na pristupačnim mjestima, poput Galerije Dešković u Bolu i Muzeja otoka Brača u Škripu.

TOURISM4ALL

KONTAKT:

MOLISE REGION

Via Genova, 11 - 86100 Campobasso (Italy)

+39 0874 429783

tourism4all@regione.molise.it

www.italy-croatia.eu/web/tourismforall